

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, za pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta štev. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitive za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. — Nezaprete reklamacije so poštnine preste.

Šola na kmetih.

Nihče dandanes ni bolj prepričan, da mu je potrebno izobrazbe, nego naš slovenski kmet. V političnem in gospodarskem oziru se ne mora postaviti na lastne noge, ampak se more dajati voditi od drugih ljudi in drugih stanov. To stanje je neznosno in zato hrepeni naš kmet z vso silo po temeljiti izobrazbi, ki bi ga osvobodila tujih uplivov.

Ljudska šola je poklicana, da nudi kmetu prvo podlago vsake nadaljne izobrazbe. V njej se uči čitanja, pisanja, računanja, zemljepisja in zgodovine, torej predmetov, ki jih vsak dan potrebuje v svojem življenju. To tudi naš kmet zna dobro ceniti, in krivico mu delajo isti, ki ga imenujejo sovražnika prosvete in šole, ako se znabiti kje iz dobro utemeljenih vzrokov upira takošnjemu razširjenju šole ali pa iz krajevnih vzrokov želi drugo razdelitev učnih ur nego je pri večini ljudskih šol običajna.

Mnogi takozvani „prijatelji“ kmetov pa se v zadnjem času rivajo v njegovo bližino ter mu pravijo: Ne skrbi toliko za to, da se tvoji otroci dobro naučijo čitati, pisati, računati, ampak skrbi, da bodo se vsaj naučili popolnoma nemščine! Na škodo splošne izobrazbe želijo nekateri, naj postanejo naše šole nemške! Računajo pa tako: Nemški se ne bodo toliko naučili, da bi nam zrastle čez glavo, v drugih predmetih pa tudi ne bodo dobro podkovani, in tako jih bomo še na dalje imeli na vajetih in jih vodili, kakor bo nam kazalo!

Nobeden pameten Slovenec ni proti učenju nemščine, saj naš pregovor pravi: Kolikor jezikov znaš, toliko ljudi veljaš. In v ljudskih šolah na Spodnjem Štajerskem je odslej itak za pouk nemščine zelo,

zelo dobro poskrbljeno! Že od tretjega šolskega leta sena vsaki ljudski šoli mora začeti poučevati nemški jezik! S tem je za naše razmere dovolj preskrbljeno in sovražnik ljudske izobrazbe je, kdor želi preustrojiti naše ljudske šole v popolnoma nemške šole!

A nekaj drugega se nam zdi potrebno. Ker krivi „prijatelji“ kmetov v zadnjem času tako strastno delajo za nemške šole, je to znamenje, da se bojijo, ako bi se kmet že kmalu osamosvojil. Zato naj kmetje na nazadnjaške nakane svojih prijateljev, ki jih hočejo z nemščino obdržati v duševni temi, odgovorijo z drugo, edino pametno zahtevo: Več strokovnega kmetijskega pouka v naše šole! Iz naših šol naj izidejo splošno in tudi že nekoliko strokovno izobraženi ljudje, ki bodo kmetškemu stanu priborili zopet lepše dni nazaj.

Ljudska šola je za to tukaj, da nam ustvari izobraženo kmetško ljudstvo, ni pa za to, da bi se v njej vzgajali jezikovno sposobni posli za nemške meščane in tržane. Kmetje, v ljudski šoli se naj učijo predmeti, ki bodo zares vašemu stanu koristili, ne pa drugim! Stanovska kmetška zavest naj živi!

Veliki požar v Šeščah.

Nujni predlog poslanca Žičkarja in tovarišev zaradi podpore pogorelcem v vasi Šešče, občina St. Pavel pri Preboldu, polit. okraj Celje.

Dne 4. apr. t. l. je napravil požar v vasi Šešče čez 70.000 K škode, ki se je uradno dognala. Prizadetih je bilo, kakor kaže uradni izkaz, dvanaest posestnikov, katerim je pogorelo 45 poslopij. Vsi pogorelci so bili zavarovani, toda zavarovalna svota nikakor ne

krije škode. Vrhutega je dve tretjini od teh močno zadolženih; njihovi dolgovi znašajo 28.200 K.

Beda je velika, ker je nekaterim zgorelo tudi nekaj živine, mnogim vsa živila, vsem pa krma za živino.

Z ozirom na bedo, ki je nastala pri mnogih družinah v imenovani vasi, stavijo podpisani sledeči predlog: Visoki državni zbor naj sklene: C. kr. vlada se pozivlje, da dovoli za olajšavo vsled bede prizadetim bednega okraja zadostno svoto.

Ta predlog se naj izroči po poslovniku kolikor mogoče hitro tozadevnemu odseku.

Dunaj, dne 11. aprila 1905.

Žičkar in tovariši.

Rusko-japonska vojska.

Na morju.

Z največjo napetostjo pričakuje ves svet spopad med obema sovražnima silama na morju. Oba admiralata, Roždestvenski in Togo, skrbno prikrivata svoje gibanje in še skrbnejše svoje namene. To dokazujejo vesti, ki ne poročajo nič gotovega ampak so večinoma izmišljene. O ruskem brodogradu se na eden in isti dan poroča, da je bilo blizu otoka Haiman in na obali Kohinhine. Ravno tako so poročila o japonskem brodogradu. Prvo pravi, da je združeno v bližini Koreje, drugo, da je pri Filipinskih otokih, tretje celo, da je pri otoku Borneo. Ker so to velikanske daljave, za katere rabi brodogrje tri do sedem dni, je mogoče samo ena vest resnična ali pa nobena.

Židovski dnevnik na Dunaju „Neue Freie Presse“, ki Rusom ni posebno prijazen, je prinesel minoli teden članek iz peresa nekega

LISTEK.

Turki v Zajckloštru.

Jos. Gosak.

Grmade po gorah goré,
v nebo njih plamen šviga.
Privrel je Turek, — koder gre,
mori, rohani, požiga.
Pred njim je jok, za njim je stok,
Pomagaj zdaj nam večni Bog!

(Dalje in konec.)

Neumorno, kakor čebele v panju, pa so med tem tudi v Zajckloštru samem hiteli tlačani, hlapci in bratje pod vodstvom priorja Andreja, čigar bela halja je bila zdaj tu, zdaj tam, da se kar najbolje pripravijo za napad.

Zunanji zid, ki je obdajal obsežno poslopje na deset minut v okrožju, so v naglici se vzdignili, zajezili vodo pred čelno stranjo tekočega potoka, preiskovali muškete, grmadili pa tudi množino puše, sulic in drugega orožja v obrambnih stolpih. Pri linah so nastanili najboljše strelece, za zidom pa kmete, oborožene z meči, vilami, sekirami in z dolgimi žreblji naježenimi porati. Še kopica panjev z vršecimi čebelami je bila pripravljena za najljutejšo silo.

Baš so bile te priprave v naglici končane, sta že dim in plamen gorečih vasi in sel na-

znanjala drvečo turško povodenj. Hiše na vaseh so se praznile, le trume oboroženih mož so stopale po cestah in odpravljale zapoznele begunce. Kmalu je bilo prazno, kot izumrlo.

Vedno bliže in bliže se je valil dim, bliže je prihajalo grmenje turških jezdecev. Prvi tropi so se nalik houdorniku razlili po vasi ne maraje za trdnimi zidovi pristave zavarovanih kmetov. Vzdignil se je zdaj tu, zdaj tam gost, valeč dim izza slamnatih krovov in v četrto ure je bila vsa vas v plamenu.

Nekateri jezdeci so tudi na pristavo metali goreče smolene vence, a brez velikega uspeha, ker so jih plašili gosti streli in frčeče kamenje. Puščajoč tabor in pristavo zadnjim raztresenim roparjem, se je glavna sila brzo valila proti samostanu.

V ozki, strmi soteski ob potoku, tekočem od Špitaliča, je valilo nekaj pogumnežev na turške jezdece kamenje in skale in jih res tudi nekaj zmečkalo, a ker je bilo število braniteljev premajhno, je krdelo Turkov prehitelo sotesko brez znatnih izgub.

Večje in večje je postajalo število Turkov, ki so drli proti samostanu. Zunanji, jedva dva metra visok, in čevljev debel zid se je tuintam udiral pod močnimi udarci napadalcev in že so skušali nekateri predrzneži preplezati zid ter planiti med redke branitelje. Marsikak turban

se je trkljal po tleh, mnogoter nevernik je omahnil zopet čez ozidje z preklano glavo, a naskok ni jenjal, ampak postajal od minute do minute ljuteji in silnejši.

Da bi jih Turčini ne zajeli, ni kazalo drugega nego umakniti se v notranje ozidje in iz lin in stolpov napadati sovražnika.

Z divjimi, mozeg pretresujočimi Allah klici so Turki vdrli čez ograjo proti vratom. A tu jih je vsprejela prava toča strelav iz oken, lin, hodnikov in s strehe. Vedno bolj so se grmadila trupa bradatih divjakov, in obleganci, od tega na novo podžgani in ožunačeni, so naredili izpad.

Da bi kristjane še bolj razvnel za sveto stvar — tako pripoveduje ljudska pripovedka — vzel je prior Andrej z oltarja Najsvetejši in s tem v roki navduševalno šel svojcem naprej.

Divji krik: „Pobijte Turka, Jezus, Allah, prokleti gjaur!“ se je mešalo v strašnem trešču in žvenketu blisketajočega orožja in raznemalo bojovníke na obeh straneh do blaznosti.

V tem silnem krvavem metežu, ko je vsak iskal svojega nasprotnika, zažene se silni janičar proti priorju in mu s strahovitim udarcem krive sablje prekolje glavo. Oče Andrej se obrne proti vratom in ponese monštranco z Najsvetejšim nazaj na oltar sv. Janeza. Postavi